

חשיפה גנאלוגית:

אילן היוחסין של דן, אחיה של בתיה - הבאבע באשע

אדר תשפ"ו

מרץ 2026

המחברים:

מיכה כרמון - מצאצאי בתיה בישראל - כתב, חקר וחשף

ג'ון הורנשטין - מצאצאי דן באוסטרליה - היוזם ובעל המקורות הרבים

ג'ון

מיכה

המצבה הוקמה באדר ב' תשע"א על ידינו כאשר בדיקתנו העלתה כי דן, שהיה עני מרוד כל ימיו לא השאיר - כך סברנו - צאצאים.

ניסינו ללכת בדרכו של בן המשפחה רבי יעקב שפירא, אשר מסר את כל כספי הנדוניה שקיבל ממשפחת אשתו אלקה.

אלקה הייתה אחייניתו של דן, בת אחותו, בתיה - באשע.

משפחתו הגרעינית של דן, נכד גבריאל משקלוב, מתאחדת עם השושלת תגלית - הגדרה: מציאת ידע חשוב ובעל ערך על אודות דבר שהיה קיים אך בלתי ידוע. הסיפור על תולדות הענף במשפחתנו, על צאצאי דן נכדו של גבריאל הראש למשפחת גבריאלוביץ, מביא לקשרים של איחוד משפחות בארץ ישראל עם הענף הבלתי מוכר ביבשות אוסטרליה ואמריקה. הסיפור להלן הוא חדש לבני המשפחות בישראל ובחוץ לארץ.

לא ידענו:

לדן הנכד הייתה צאצאית, וממנה ענף משפחה רחב.

השיר של יהודה עמיחי / פתוח סגור פתוח

ההתחלה: טלפון מג'ון, ינואר 2026

במחצית חודש ינואר 2026 התקשר אליי ג'ון מאוסטרליה. ג'ון סיפר לי שהיה בישראל, חיפש ולא מצא אותי, ורק עתה מאוסטרליה עלה בידו לדבר עימי. הוא סיפר כי בעשור השני של המאה הקודמת, שרה פלדמן - סבתא שלו באוסטרליה - ישנה במיטה אחת עם אמי פנינה בירושלים, כנראה בעיר העתיקה או בבתי אונגריין, ופנינה ראתה את שרה כאחות בוגרת. את השם שרה פלדמן הכרתי מילדותי, אבל לא ידעתי לענות לשאלתו של ג'ון: האם אנו

קרובי משפחה.

"שנה טובה" מפנינה שטמפר אל משפחת פלדמן (הצילום מתוך

אלבום הורנשטין).

פנינה שטמפר, שבועות ספורים בטרם

הנישואים אל משפחת פלדמן

בנוסף, ידעתי כי סבי שלמה שטמפר התגורר באוסטרליה עד שנפטר בשנת 1947, בביתם

של משפחת פלדמן.

ג'ון עורר את סקרנותי והיא רבה, ויצאנו לדרך.

כתיבת הסיפור

החיבור נכתב בהשתתפותו המלאה של ג'ון הורנשטין, בן משפחתי היקר ממלבורן שבאוסטרליה. לולא פנייתו אליי ותגובתו לאלתר - לשלוח מסמכים רשמיים ומאומתים, ובהם ארבעה אלבומי משפחות עם תמונות רבות - לולא ההתמדה במשך ימים ולילות, הקשר המתמיד והחלפת מידעים לאורך עשרות שעות למרות הפרש שעונים בין אוסטרליה לישראל - לא היה חיבור זה נכתב.

על כל אלה ראוי ג'ון להערכה עצומה ולהוקרה.

בתקווה מרובה שאף נתראה ונפגש שוב פנים אל פנים.

ג'ון סיפר לי כי לפני שנים רבות נפגשנו לכמה דקות, כאשר ביקר את אמי פנינה בירושלים.

לפני כשני עשורים יצאתי לגמלאות, לאחר שלמדתי וגם לימדתי עשרות שנים בבית הספר בית חינוך תיכון בירושלים, במקצועות: היסטוריה, תנ"ך ואזרחות. מאז הפך נושא הגנאלוגיה לאחד מעיסוקיי המרכזיים, כחובב.

בתיה רעייתי ואני הקמנו אתר משפחתי בשם "כרמוניה" וכתבנו ספרים ורשימות בנושא חקר היוחסין והשתלשלות קורות בני משפחותינו.

כל הספרים והרשימות סרוקים באתר, וכן מצויים בספרייה הלאומית ואף ספריית "מכון יד בן-צבי".

במרוצת השנים רכשתי מיומנות של חיפוש מידע באמצעות המחשב כמו: מפקדי מונטיפיורי של יהודי ארץ ישראל וסביבותיה במאה ה-19; עיתונות יהודית היסטורית; מספרים סרוקים בקטלוג הספרייה הלאומית; ארכיונים מרכזיים ועוד.

ראה הכיתוב:

מפקד מונטיפיורי, 1875, ראה דן בן אברהם, עיסוקו וקיומו, ביילא והילדים

סקרנותי התעצמה. במהירות עברתי על התמונות כולן ומיד ידעתי שאנחנו בני משפחה אחת

- אבל כיצד להרכיב את הפאזל ולבנות מחלקיו את אילן היוחסין?

השיטה המרכזית שהוליכה אותנו הייתה הניסוי והטעייה.

ניסינו לפתור קשיים שנבעו מנתונים סותרים, ולעיתים היו גם טעויות,

עד לדעתנו, הגענו לפתרון הסביר ביותר.

בתחילת החיבור - סקירה קצרה על הדמויות המרכזיות הנדרשות לפתרון התעלומה, ולא

פירוט של כל הצאצאים, אותם תמצאו בספרים המובאים ברשימת ביבליוגרפיה.

דן הראשון

דן הראשון חי בגולת מזרח אירופה במאה ה-18. בשנת 1782 החליט רבי דן להצטרף אל

הגאון מווילנה ולעלות עמו לירושלים, אך הגאון חזר בו ושב לביתו כאשר היו בפרוסיה.

בנו של דן, **גבריאל** (1785 - 1857) עלה לארץ ישראל בשנת 1809 בשיירה השנייה

של תלמידי ההגר"א הגאון ר' אליהו מווילנה והיה כנראה שד"ר - שליח הרבנים - גם לאיסוף

כספים, הלך ושוב בין ירושלים לרוסיה, אמרו עליו שסיים את קריאת הש"ס 55

פעמים. חמישים בחו"ל וחמש פעמים בארץ הקודש והיה נוהג לאמור: "כשאגיע לבית דין

של מעלה ישאלו למדת תורה? אענה הן" (הן = בגימטריה 55).

נוסח המצבה של ר' גבריאל:

"הרב אשר שם לילות כימים ויגע בתורה ועבודה,

הרב מו"ה גבריאל בן הרב רבי דן

נפטר כ"ב טבת תרי"ז,

הוא היה משקלוב"

אברהם, בן גבריאֵל עלה לארץ ישראל מהעיר שקלוב (כיום בבלארוס) בשנת 1842 או 1845 (יש שוני בין מפקדי מונטיפיורי). עם אברהם עלו הילדים דן בן אברהם ואחותו בתיה (באבע באשע, - בתיה הסבתא).

דן בן אברהם, נכד גבריאֵל

את דן אנו מכירים גם מארבעת **מפקדי מונטיפיורי האחרונים האחרון שבהם הוא משנת 1875.

**מפקדי מונטיפיורי: היו חמישה מפקדים מקיפים, ולמעשה שישה, החל משנת 1839 עד 1875,

שנערכו בסיועו של סר מוזס מונטיפיורי בארץ ישראל וסביבותיה (מונטיפיורי היה נדבן יהודי בריטי שביצע את המפקדים כדי למפות את צורכי הקהילות היהודיות לפי כוללים, ולסייע להן לשיפור מצבן הכלכלי). במפקדים מידע גנאלוגי מפורט על אלפי משפחות יהודיות, הרשומות לפי הכוללים להם השתייכו - יהודים מזרחים ואשכנזים - לפי שמות, גיל, ארץ מוצא, שנות עלייה, מקצוע, מצב כלכלי וילדים.

המפקדים מהווים מקור היסטורי אמין וחשוב לחקר היישוב הישן במאה ה-19.

דן נולד בשנת 1837 או 1839 - תלוי במפקד, ונפטר בשנת 1882.

דן היה כורך ספרים, ובתקופה אחרת גם חלבן. נכתב כי היה עני מדוכא.

ביילא הייתה אשתו. נולדו להם ילדים אחדים ולא היה ידוע מה עלה בגורלם.

במשפחה סופר כי דן מוכר החלב שבר את רגלו ולא יכול היה לפרנס את משפחתו. בעלה של אחייניתו - אלקה בתה של בתיה - בא לעזרתו ונתן את כל כספי הנדוניה שקיבל, כדי לכלכל את משפחתו של דן.

עם בתיה רעייתי, המשכנו במצווה והקמנו בשנת 2011 מצבה על קברו שעל הר הזיתים, שכן לא הייתה מצבה על הקבר - אולי בשל היותו עני מדוכא.

בהרבה ספרים של החברות והכוללים האשכנזים ביישוב הישן - הסרוקים על ידי הספרייה הלאומית וניתן לראותם על הצג - מצאתי את שמה של בתיה, אלמנת רבי אריה לייב, מקבלת תמיכה, ואת סכום העזרה שקיבלה בכל תמיכה ותמיכה.

באשע, נכדתו של גבריאל, (הבובע באשע) בזקנתה.

תמונת הבאבע באשע

מערל - מרים

מרים בתה של בתיה נישאה בהיותה בת 15 לבעלה יששכר בער סג"ל (סג"ל הוא קיצור של "סגן לוויה", כלומר לוי). יששכר בער הגיע לארץ ישראל עם אשתו בתקווה שיוולדו ילדים בארץ הקודש. האישה נפטרה, ויששכר בער בתחילת שנות החמישים שלו פגש את מרים בבית העלמין, כנראה באזכרה ביום השנה. מרים - מערל מצאה חן בעיניו ולמניין נ"ב (52) נולד להם בן. ילדיהם היו: פישקה הרוקח, מרדכי הרוקח (מוטק'ה), וחיה - הסבתא של מיכה.

מערל - מרים

הצילום מהאלבום ששלח ג'ון עם השמות של בני המשפחה הוכיח לבטח שאנחנו בני המשפחות. מכאן אין תמיהה על הקשרים בין המשפחות.

Eliezer Dan to Bashe (sister)
 great great mother
 0 Eliezer Dan 86 Bashe 0
 1 Schmajah 50 Mirjam 1
 Sarah 75 73 Mirdelech
 Gabriel 8 60 75 F. Ther 3
 2 Jehonathan 27 46 Miriam 4
 Avitha 15

Brother & sister
 1881
 1885

אליעזר דן	באשע
שמעיה / אלטע	מרים
שרה	מרדכי
	אסתר

שרה היא הסבתא של ג'ון - לימים הורנשטין לאחר נישואיה - שרה היא נכדת דן.
 חיה לוי סג"ל היא אחותו של מרדכי, לימים חיה שטמפר לאחר שנישאה לשלמה שטמפר, חיה היא נכדת בתיה.
 חיה: שטמפר היא סבתו של מיכה.
 הללו הקשרים של ג'ון ומיכה הצאצאים של האחות והאח של דן ושל בתיה.

רוז פלדמן

חשיפה: אלטע - מיכלע - רוז (1881-1972)

אלטע- מיכלע רוז הבת של דן וביילא נשארה בחיים. התייתמה בשנת 1882 מאביה דן, בהיותה כבת שנה.

לא ידענו על כך. חשבנו שהיא כנראה נפטרה

על המצבה באוסטרליה צויין גם "בת רבי דן".

תמונת המצבה של אלטע

אלטע נולדה בשנת 1881.

באלבום ששלח ג'ון גם תמונה ישנה ובה נערה כבת 13 מחזיקה פרח בידה, אף ילד כבן

שש-שבע לצידה, ועוד שניים - גבר ואישה מבוגרים.

ג'ון יודע לזהות בתמונה את אלטע מיכלע-רוז (רוז- כך נקראה באוסטרליה) ואת אחיה דוד

יצחק, הצעיר ממנה בשש שנים. לפיכך, דוד יצחק נולד בשנת 1887.

משפחת טאשבוק

ההערכה הסבירה ביותר היא שהתמונה צולמה בשנת 1894.

עולה השאלה: מי המבוגרים שבתמונה?

דוד יצחק (1881 ירושלים - 1934 ארה"ב)

נפתח בילד דוד יצחק, אחיה של אלטע מיכלע - רוז. דוד יצחק הילד הקטן בתמונה.

בין התמונות הרבות ששלח אליי ג'ון נמצאה גם מצבת קברו של דוד יצחק בארצות הברית,

ועליה מלל: "דוד יצחק בן יעקב ראובן הכהן", בתחתית המצבה באנגלית: "TASHBOOK".

טאשבוך.

מלל המצבה הציב שתי שאלות:

מי היה יעקב ראובן הכהן,

ומה משמעות "טאשבוך"?

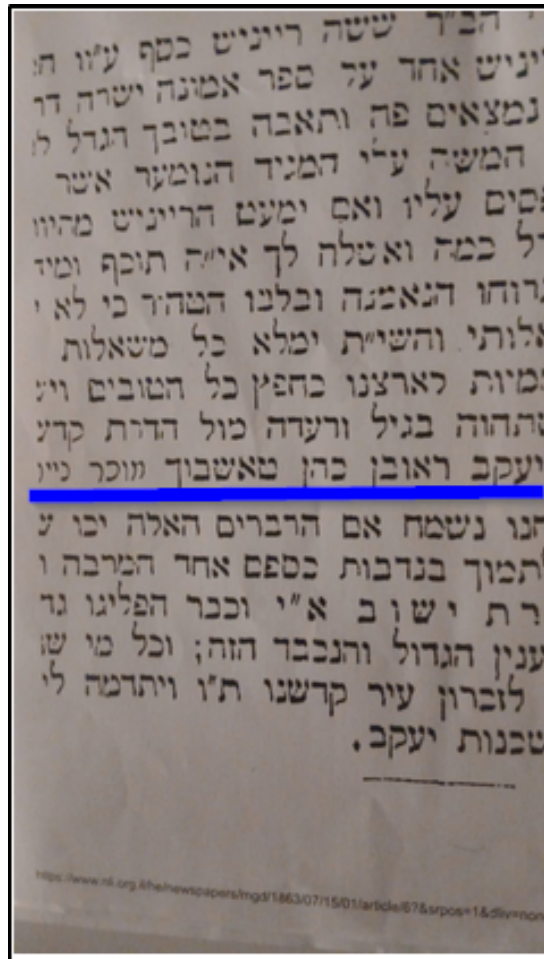
לצורך החיפוש נעזרתי במנוע החיפוש של אתר "עיתונות יהודית היסטורית".

ההפתעה: טאשבוך

הממצא היה לא צפוי: טאשבוך בעיתונות היהודית ההיסטורית פעמים

ספורות בלבד, וכולן התייחסו לשמו של יעקב ראובן כהן או הכהן.

הראשון שבהם - בעיתון "המגיד" משנת 1863.

"המגיד" היה שבועון עברי מהראשונים בתולדות העיתונות העברית, שבו כתב יעקב ראובן כהן, טאשבוך, מהעיר ברודי (עיר באוקראינה, במחוז לבוב) מכתב שבו נאמר: "הן מיום עומדי על דעתי תשתוקק מאוד נפשי לנסוע לעיר הקודש ירושלים..." ובהמשך: "בארץ ישראל אושר יגיע כפי כי אוכל, ולחם עצלות לא אוכל". יעקב ראובן תורם כסף לחברת ישוב ארץ ישראל וגם מבקש מתורמים נוספים לעשות כמוהו. ליד המילה "טאשבוך" כתב באותיות רש"י - "מוכר נייר". על פי בדיקות "טאשבוך" ביידיש עממית, בסלנג, משמעו "בעל רשימות רבות" - ואולי גם סודות או רשימות של חובות. ברשימה נוספת משנת 1867, שכותרתה "שאלו שלום ציון", מוזכר ר"י טאשבוך - ר' יעקב מברודי. הוא נתן כבר כמה נדבות. את הרשימה כתב צבי הירש קאלישר, דמות ידועה מ"מבשרי הציונות" נודע בתמיכתו בעלייה לארץ ישראל.

שמו של יעקב ראובן טאשבוק הובא גם בין חברי חברה שנוסדה למען רעיון יישוב א"י בשנת 1868.

ברשימה אחרת משנת 1874, הובא אירוע שהתרחש באזור המרחב הכפרי של סיביר, עליו מספר יעקב הכהן. שם כתוב 'תשב"ך'. הנחתי היא כי האיות שונה אולי על ידי העיתון "עברי אנוכי", ולא ע"י יעקב ראובן.

אין פלא

שמצאתי את שמו של יעקב ראובן הכהן שלוש פעמים בארץ ישראל - בעיתון "חבצלת". ("החבצלת": כתב עת עברי שיצא לאור בירושלים בעריכתו של ישראל דב פרומקין.) במדור "עזרת נידחים", ובו השם יעקב ראובן הכהן, בשנים 1887, 1889 ו-1890. חברת "עזרת נידחים" התבססה גם על תרומות החברים ולא רק על תרומות מנדבנים מחוץ לארץ. פעולותיה העיקריות היו: עזרה לדל ואביון; עזרה בבניין בתים לעולים חדשים שהגיעו לארץ; הצלה מידי המיסיון שלקחו גם ילדים יתומים להתנצר; עזרה ללימוד מלאכה; עזרה ליתומים ועוד. ראובן נעזר במדור "תמיכה לפי שעה" - כמו הלוואה לזמן קצר. ליד כל נתמך רשום הסכום שקיבל.

יעקב ראובן בן דוד יצחק הכהן

יעקב ראובן הכהן היה בעלה השני של ביילא (הסבר בהמשך). יעקב ראובן נפטר ב-24.8.1898. בעזרת 'כולל גליציה, חֵיבַת צִיּוֹן' בירושלים, איתרתי את הקבר, החלקה והגוש.

יעקב ראובן היה אביו של דוד יצחק טאשבוק. דוד יצחק הוא אחיה של אלטע מיכלע רוז.
אלטע מיכלע נולדה בשנת 1881 ודוד יצחק אחיה הצעיר נולד בשנת 1887.
השנה תואמת את תאריך עלייתו לארץ ישראל של אביו יעקב ראובן, על פי הפרסום
ב"חבצלת", מופיע שמו לראשונה בשנת 1887, ייתכן שעלה שנה-שנתיים... קודם.

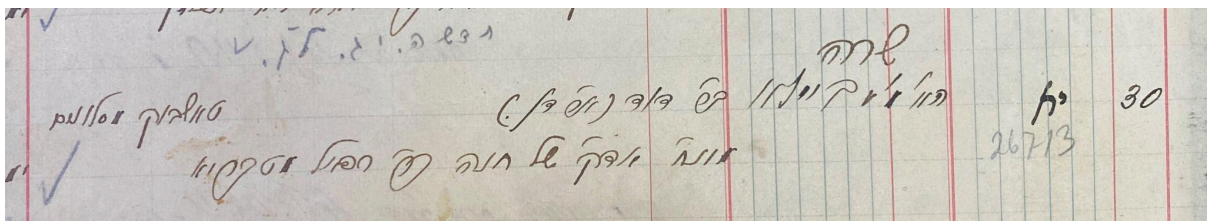
פענוח:

שרה ביילא בת דוד, אלמנת דן בן אברהם, נכד גבריאל
אזרתי מותניים לבדוק מי המצולמים בתמונה מ-1894 - בנוסף לאלטע מיכלע רוז ואחיה דוד
יצחק.

פניתי לחברה קדישא של הפרושים בירושלים כדי לבדוק האם בספרי החברה רשום גם השם

טאשבוק

רחל, פקידה מסורה ואחראית, חיפשה ומצאה את הרישום הבא:

בשורה התחתונה הערת חברא קדישא פרושים שנרשמה בשנת הקבורה
1916

'מונחת אד"ק (= אחרי ד - ארבעה קברים) של חוה בת ר' רפאל מטבריא'
ההערה הייתה נקודת ציון בחלקה עבור חברא קדישא.

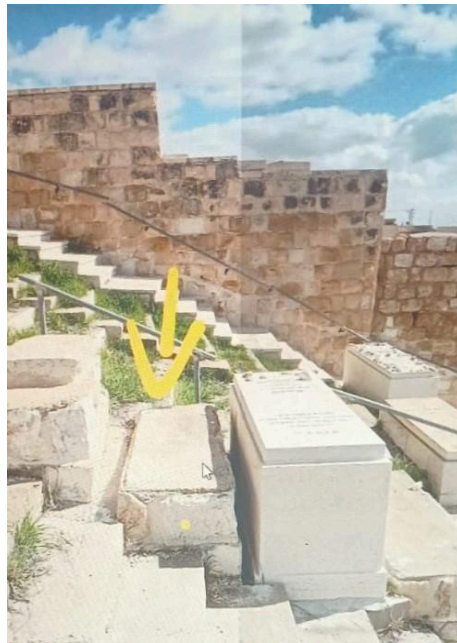
שרה ביילא בת רבי דוד (אלמנת רבי דן), ובצד רשום: טאשבוק מסלונים. נפטרה י"א תשרי,
(יום אחרי צום יום כיפור) תרע"ו - התאריך הלועזי: 8.10.1916. באמצע מלחמת העולם
הראשונה. המשמעות: שרה ביילא, אלמנת רבי דן שנפטר בשנת 1882 נותרה עם הבת
אלטע מיכלע בת השנה.

שרה ביילה נישאה בשנית ליעקב ראובן הכהן, שכינויו בברודי היה "טאשבוק". שרה ביילא
נקראה בשם משפחתה טאשבוק. לפנינו שני השמות - הכינוי מברודי והאלמנה מירושלים.

בית הקברות

בית הקברות היהודי בהר הזיתים

מקומות הקבורה של שרה ביילא ושל יעקב ראובן הכהן נמצאים בשתי חלקות שנהרסו על ידי הירדנים בתקופת השלטון הירדני בהר הזיתים, בין השנים 1948 - 1967 בתקופה זו נהרסו מצבות רבות מאוד ונפגעו אלפי קברים. המצבות שימשו בתקופת הירדנים לריצוף וגם לסלילת כבישים, וכן היה חילול שיטתי בפירוק מצבות. החלקה בתמונה עברה שיפוץ מאסיבי, כך נמסר לי על ידי חברה קדישא הפרושים. בתקופה הקרובה תתקבל תשובת חברת קדישא הפרושים לשאלה האם מותר להקים מצבה לזכרה. בחלקה שבה טמון יעקב ראובן יש כבר אישור להקים מצבה לזכרו.

תצלום הקבר של שרה ביילא

אלטע מיכלע -רוז גבריאלוביץ טאשבוך

באחד המידעים המוקדמים ששלח אליי ג'ון, הוא סיפר שמצא ברישומי הלידות של אלטע מיכלע באוסטרליה, שציינה את שם משפחתה פעם "גבריאלוביץ" ופעם "טאשבוך". ג'ון לא ידע את פשר שני שמות המשפחה, בעוד בעלה תמיד נקרא "פלדמן".

ההסבר לאחר הפענוח

רבי גבריאל היה ראש המשפחה שעלה לארץ הקודש בשנת 1809. בנו השני - בנוסף לאברהם - היה אריה לייב בן רבי גבריאל, הידוע בראשי תיבות "רלב"ג" (רבי לייב בן גבריאלוביץ).

מבני משפחת רלב"ג היו בין ההנהגה הציבורית והרוחנית של היישוב הישן. שיוכה היה ל"כולל הפרושים".

מהמשפחה זו יצאו אף רוקחים רבים בתקופת היישוב הישן. בין הדמויות הידועות ביותר מהמשפחה היה הרב אליעזר דן היה נכדו של גבריאל, שעלה בשנת 1809.

אליעזר דן היה בן הדוד של בתיה - בעשא ושל דן אחיה. אליעזר דן עמד גם בראש ישיבת "עץ החיים" בבית הכנסת החורבה בעיר העתיקה בירושלים היה גם מבין ראשי מוסדות תורניים - לימודיים ושל הכוללים. לאחר שאליעזר דן התאלמן מאשתו הראשונה, הוא נישא לצביה, בתו של הרב החוקר הנודע

יהוסף שוורץ , בעל "תבואות הארץ".

הערה:

הרישום בפתק, באלבום מאוסטרליה שהובא לעיל הוא שגגה. במקום 'אליעזר דן' היה צ"ל רק: דן.

השגגה לעיל, הייתה גם במשפחה בארץ ישראל.

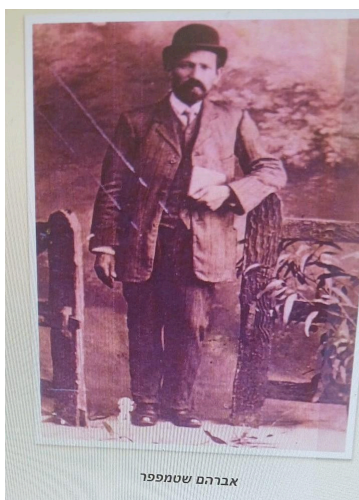
זכור לי שעדכנתי בזמנו את אסתר שרף ז"ל בת מרדכי הלוי הנינה של הבאבע באשע.

בן דודתו של אליעזר דן היה הרב הנודע יהושע יהודה לייב דיסקין - "הרב מבריסק" - הטמון לצד ר' אליעזר דן על הר הזיתים.

בין הרוקחים הידועים בירושלים בתקופת היישוב הישן היו:
אריה לייב גבריאלוביץ, בן אליעזר דן מאשתו הראשונה,
זאב (וואלף) ירוזלימסקי, בנה של בתיה הבאבע באשע,
וגם האחים פישקה ומוטק'ה (אפטייקערס בידיש = רוקחים, בני מרים בת בתיה, פישקה ומוטק'ה היו האחים של סבתא חיה שטמפר).
במשפחת גבריאלוביץ' היו עוד רוקחים רבים.

דן - אחיה של בתיה, ואבי אלטע - מיכלע - רוז
דן מבני משפחת גבריאלוביץ, ומכאן שם משפחתה האחד של אלטע,
והשם השני - "טאשבוק" - הוא הכינוי שהפך לשם משפחה מבעלה השני.
'טאשבוק' הכינוי של יעקב ראובן הכהן, לו נישאה שרה ביילא, היה אביה המאמץ של אלטע מיכלע מאז היותה תינוקת כבת שנה.

הקשרים בין משפחת שטמפפר ומשפחות פלדמן - הורנשטין באוסטרליה
על פי שושנה צוריאל, בת דודה של פנינה (שושנה היא הבת של אסתר שטרן, אחות סבי שלמה שטמפר. שוש ז"ל נפטרה לא מכבר). לפי שושנה צוריאל בספר "שורשים בארץ ישראל" (גם הוא באתר "כרמוניה") אברהם שטמפפר (סבא רבא שלי) היה שלוש שנים באוסטרליה בתקופה שלפני מלחמת העולם הראשונה, וחזר מיד לפני שפרצה המלחמה. על כן ידע לשוחח באנגלית עם החיילים שפגש בשער יפו, עם כיבוש ירושלים על ידי הצבא הבריטי בשלהי שנת 1917. (תיעוד נוסף על כך שהיה באוסטרליה, עדיין לא קראתי).

אברהם שטמפר

משפחת שטמפר בזמן שאברהם באוסטרליה

על סבי שלמה שטמפר נוספו אצלי עדויות נוספות להללו שבספר "סבתא פנינה לבית שטמפר ומשפחתה מצד אביה", משנת 2004 ומצוי באתר.

שלמה שטמפר

שלמה שטמפר (1891 - 1947) דודו יהושע היה ממייסדי פתח תקווה. בילדותו למד שלמה בירושלים בתלמוד תורה סמוך לבתי אונגרין. מצאתי את שלמה בן

אברהם ברשימת התלמידים בכיתתו ושמו של המלמד.

בשנת 1910 נישא שלמה לסבתא חיה בת מרים ודב בער סג"ל (גם הלוי). מצאתי בעיתון "החרות" את שמות הנוכחים בחתונה והם שמות התורמים לבית חינוך עיוורים בירושלים. ("החרות" עיתון שיצא לאור בירושלים בשנים 1909 - 1917, ונודע כעיתון העברי היחיד שהמשיך להתפרסם בקביעות ביישוב היהודי במהלך רוב מלחמת העולם הראשונה).

חיה ושלמה שטמפר אחרי הנישואים בשנת 1910

בשנת הנישואים הראשונה מצאתי את חתימת ידו של הסבא שלמה שטמפר בספר חשבונות של כולל סובאלק בירושלים (סובאלק עיר בצפון מזרח פולין). שלמה, בשם ג'וסו הרוקח מרדכי הלוי, קיבל מעת לעת מהנהלת הכולל תשלומים עבור בני הכולל הזקוקים וקיבלו תרופות בבית המרקחת - כלומר, הביא להנהלת הכולל את הרצפטים ונתנו לו תמורת המירשמים כסף. ובאותו ספר מצאתי גם אחדים מבני משפחת גבריאולוביץ.

פנינה שטמפר

בשנת 1911 נולדה אמי פנינה בבית המשמש כיום כמוזיאון היישוב הישן בעיר העתיקה,

רחוב אור החיים ברובע היהודי, סמוך לרובע הארמני. בבניין ממול היה למרדכי - הדוד של אמי - בית מרקחת, בבניין שבו היה בשעתו בית חולים אנגלי.

הבניין שבו נולדה פנינה הוא עתיק בן כחמש מאות שנים. לפי המסורת, בבית זה נולד האר"י הקדוש - רבי יצחק בן שלמה לוריא, גדול מקובלי צפת במאה השש עשרה.

בטלפון סיפר לי ג'ון על סבתא שלו שרה פלדמן, לימים הורנשטין לאחר שנישאה, שרה הילדה ישנה עם אמי פנינה במיטה אחת. כנראה היה זה בבית המשפחה, בחוש - חצר מגורים של רבי צדוק, רחוב חב"ד בעיר העתיקה בירושלים.

עם השנים ראתה אמי פנינה את שרה כאחות בוגרת.

שנת הלימודים הראשונה עברה על פנינה בבית הספר "לבנות ב" ברובע היהודי בעיר העתיקה.

שלמה שטמפר, בן למשפחה של פורצי החומות (יהושע שטמפר, דודו, ובני משפחתו ראב ייצאו אל פתח תקווה והיו בין מייסדיה הראשונים).

שלמה עם משפחתו יצאו בשנת 1920, לאחר מות אבא אברהם בנסיבות טרגיות, למושבה חדרה, בה היה שלמה רוקח חובש ושם התגוררה חנה אחותו, וגיסו יוסף חיים פרל ובני ביתם.

לא קלים היו חיי שלמה בחדרה.

על הקשיים של המשפחה למדתי מרשימות שמצאתי ובהן הלוואות ששלמה קיבל בעת היותו בחדרה, כאשר גיסו פישקה הרוקח - אחי חיה אשתו - היה הערב. מצאתי גם ששלמה לא החזיר את כל הכסף אלא חלקים ממנו.

הוועד של המושבה חדרה התלונן על עזרתו העודפת לתימנים במושבה, ולפועלים חלוצים שהיו בגן שמואל.

סבי שלמה היה ללא תעודת רוקח מוסמך.

בשלטון המנדט הבריטי הקפידו על תעודה רשמית.

שלמה שטמפר ללא הסמכה נותר ללא פרנסה.

גם הוא, כאחרים, היגר לאוסטרליה.

בארץ נותרו חיה אשתו, פנינה ואחיה יששכר.

באוסטרליה, עקב הקירבה המשפחתית למשפחות של אלטע- מיכלע- רוז ובתה שרה הורנשטין, שנרקמה עוד מימים עברו בארץ ישראל, התגורר שלמה בביתם של משפחת הורנשטין במלבורן.

לפי מסמכי רשות ההגירה האוסטרלית, הוא התגורר פרק זמן גם בעיר פרת' בירת אוסטרליה המערבית.

לפי המסמכים למדתי כי בראשית שנות ה-30 של המאה הקודמת חזר שלמה לארץ, כנראה בעקבות מות גיסו - פישל הרוקח שהיה הבעלים של "בית המרקחת רחובות" בשכונת הבוכרים, ממול הכניסה לשכונת בית ישראל הישנה בירושלים.

לאחר שובו לאוסטרליה, ביקש סבא שלמה עבור סבתא חיה, אמא פנינה ויששכר אשרות כניסה לאוסטרליה.

שלמה עסק בעבודות הקשורות לתפירה, וכתב כי הבת פנינה יכולה לעבוד כמורה ודודי יכול לעבוד בחייטות.

אמי פנינה אהבה מאוד את ימי ילדותה במושבה חדרה, שם למדה עד סיום כיתה ט'. משם אל - "סמינר למורות המזרחי בירושלים". מהסמינר עברה הכשרה ופעילות ב"קבוצת השדה" ליד ראשון לציון, שהקימה את קיבוץ "שדה נחום" בעמק בית שאן. אמא כנראה בשל בריאותה, חזרה מקבוצת השדה לירושלים ועבדה בעבודות מזדמנות. בשנת 1938 נישאה לאבי יעקב קרמר (משנת 1950 - כרמון).

פנינה שטמפר

חיה פנינה ויששכר סירבו לעזוב את הארץ, אולי וגם בשל קשרי המשפחות ההדוקים בין משפחות מרים ואלקה בנות הבאבע באשע, הנינות של גבריאלי משקלוב ובין בני הדודים ממשפחות פישל, מוטק'ה וחיה שטמפר.

באלבומים מאוסטרליה: ראיתי לראשונה והופתעתי

תמונות חדשות מהאלבום של ג'ון על משפחתי שלא הכרתי מעולם

סבא שלמה וסבתא חיה, ובתווך פנינה ויששכר - כנראה

מהתקופה שעזבו את ירושלים או מראשית המגורים בחדרה.

הסיבה לדעתי שהתמונה הייתה הפתעה

סבתא חיה התגוררה בשנת 1948 בבתי מחסה (שכונה ברובע היהודי בעיר העתיקה בירושלים). נולדתי בשנת 1942. לעיתים ביקרנו אצל סבתא, ובלילות אחדים אפילו ישנתי שם. עדיין זוכר אני את החדר הגדול עם ארון בו חלון זכוכית. הייתי צופה בספרים אחדים, אלבומים ותמונות.

במהלך מלחמת השחרור הופגז הבית, והגג מעל ראשה של סבתא החל לבעור. סבתא יצאה מהחדר המפתח הגדול קשור על צווארה בשרוך ובידה סל מבד. עמו זחלה על המדרגות כדי להיכנס למקלט של בית החולים "משגב לדך" שהיה צמוד לדירה. תמונת המשפחה הייתה לבטח בבתי מחסה, אבל הכל עלה באש. אל רחוב פנחס 13 בשכונת הבוכרים בה התגוררנו, הגיעה סבתא לאחר נפילת הרובע, עם המפתח על צווארה ובידה סל מבד, ולא יותר.

כאוד מוצל מאש נשארה התמונה, ואולי זה העותק שבאוסטרליה.

צילום עבור דרכון . ההסבר ביידיש.

תמונה נוספת של שלמה שטמפר באוסטרליה, בימי מלחמת העולם השנייה. אנחנו מכירים

תמונות אחדות של סבא שלמה, את התמונה הזאת לא הצלחתי לזהות.

לעזרתי, הצילום באלבום שמונח בין שתי תמונות והוא פתק ההסבר ביידיש.

ג'ון לא מבין יידיש, והצלחתי לתרגם ולהבין.

נאמר ביידיש כי באותם ימי מלחמת העולם השנייה, הללו הנושאים דרכון, והם ממוצא

אוסטרי עליהם לשאת עמם תמונה נוספת ועדכנית.

ההסבר

סבא שלמה נולד בארץ ישראל. סבו בנימין ואביו של שלמה אברהם, עם עוד בני המשפחה,

עלו לארץ ישראל בשנת 1872 מהונגריה, באותם ימים אוסטרו-הונגריה הייתה

ממלכה אחת. בימי מלחמת העולם השנייה אוסטריה הייתה חלק מהרייך לאחר ה"אנשלוס" -

סיפוח - משנת 1938. הללו ממוצא אוסטרי נחשבו בעיני הבריטים כאנשים ממדינת

אויב.

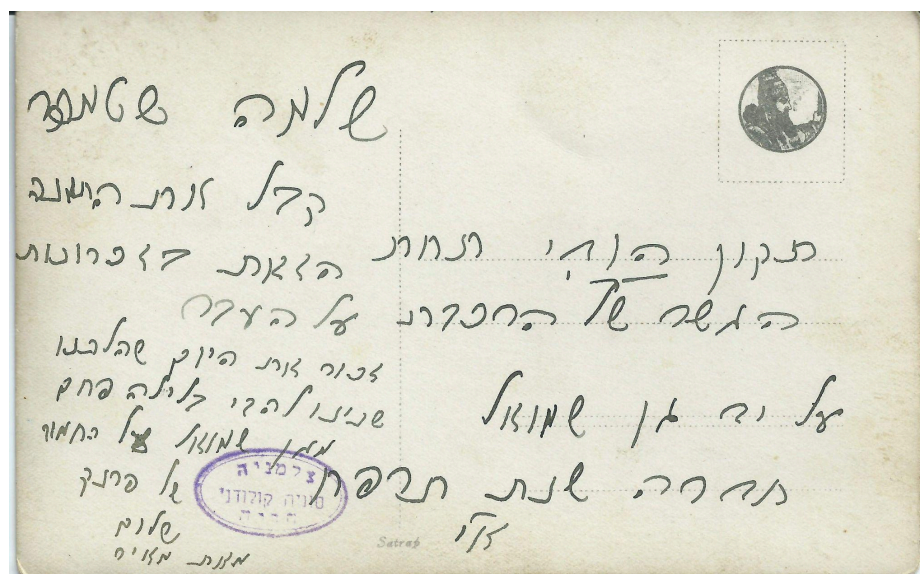
אוסטרליה באותה מלחמה הייתה בעלת ברית של בריטניה ואחר כך של ארצות הברית,

וכמעט מיליון מאזרחיה שירתו בחזית בצפון אפריקה ובאירופה ובהגנה על שטחה של אוסטרליה מפני התפשטות האימפריה היפנית.

בתמונה - הסבא שלי עם שפם ותסרוקת שאיני מכיר. לאחר בדיקה, גם בעזרת הבינה המלאכותית, ייתכן שצודקים בני המשפחה באוסטרליה, שהתמונה היא של סבי שלמה שטמפר - וייתכן במהלך המלחמה לבש חזות קצת שונה.

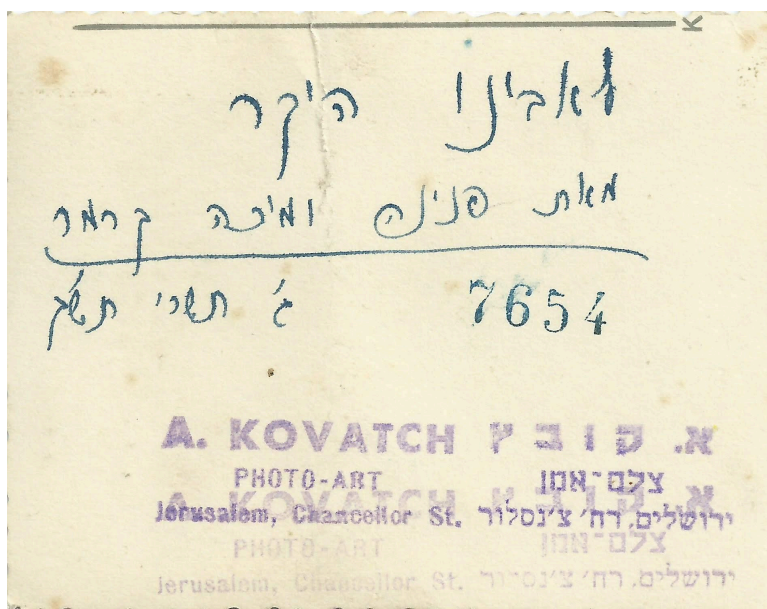
העובדים ליד גן שמואל מתחת לגשר

מכתב הכתוב ע"י מאיר שטמפר מתחיל בתיקון הוואדי... תיאור היום בו מאיר
ושלמה הלכו להביא פחם...

מאיר שטמפר כתב לשלמה אחיו בשנת תרפ"ח (1928), ומזכיר מאורע מהעבר: כאשר הלכו בלילה להביא פחם מגן שמואל לחדרה על החמור של פרנק (בן משפחה מוכר בחדרה). מאיר צירף תמונה שבה פועלים עובדים ומתקנים מתחת לגשר.

בין המסמכים יש צילום בקשת אשרה עבור מאיר שטמפר, האח הצעיר של שלמה, לאוסטרליה - בקשה על ידי שמואל פלדמן, בעלה של אלטע - מיכלע - רוז פלדמן. סיפרתי זאת לבנו של מאיר, ארקה (אהרון) ממושב בצת שבגליל המערבי, בן דוד של אמי פנינה. ארקה אישר שמאיר, אביו, חסך כסף לנסיעה לאוסטרליה וסיפר על כך לזהבה, חברתו דאז. אמרה לו זהבה, לימים אשת מאיר שטמפר: "או שאני אשתך, או שתפליג לאוסטרליה". מאיר התחרט, על סכום הכסף שחסך קנה שטח אדמה בנתניה, בנה בית קטן, נטע עצי פרי, היה לו גם קיוסק על שפת הים, לימים הקים מלון קטן "יפה נוף" ברחוב סמילנסקי בעיר היהלומים.

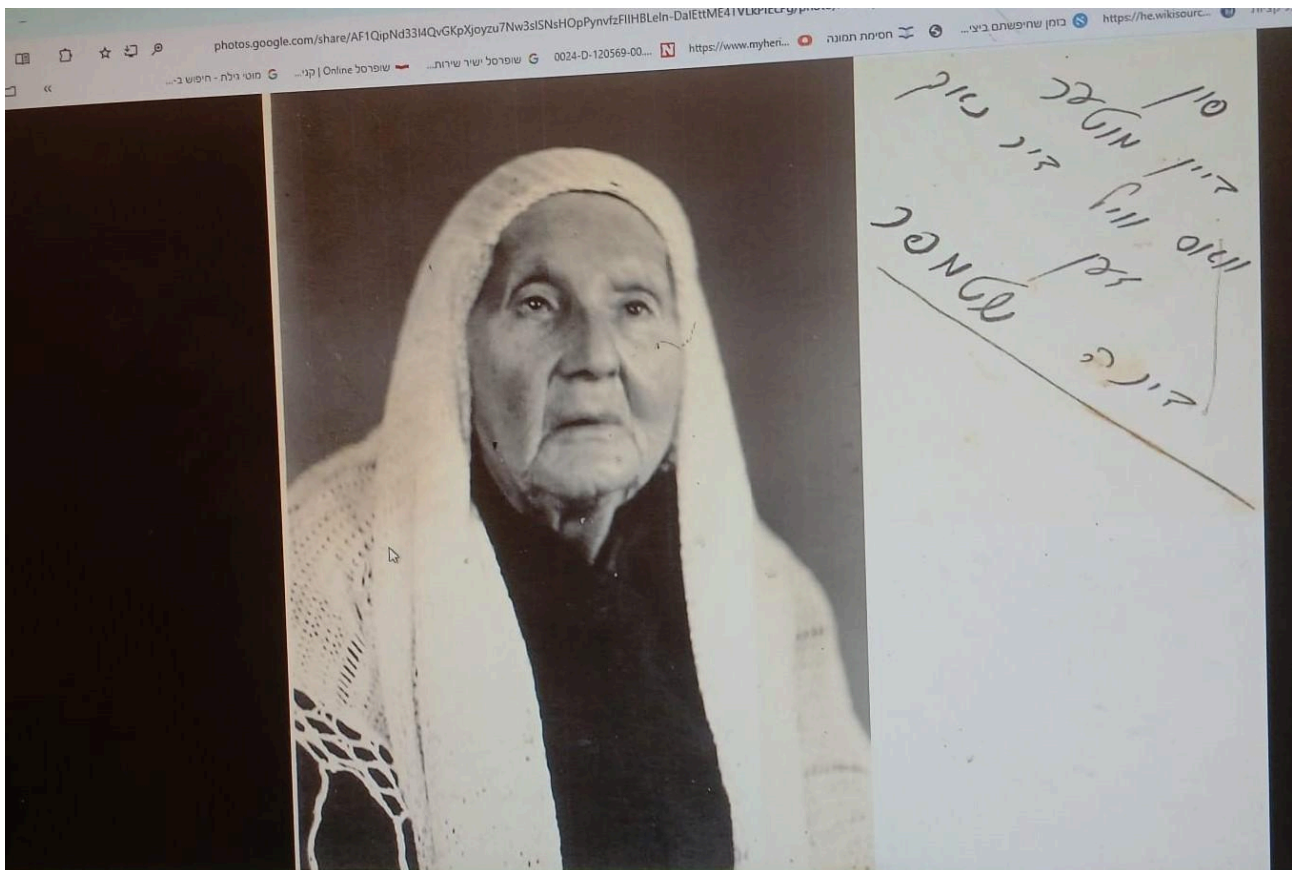

שנה טובה פנינה ומיכה בן חצי שנה קרמר

זיכרונות על סבא שלמה באוסטרליה

אני זוכר שאמא סיפרה לי על מות סבא. היה זה בשנת 1947, כשהייתי בן חמש. אמא לא סיפרה לי ממה מת ואולי גם לא ידעה. הבנתי שמדובר בסוג של חתך שירד ממנו הרבה דם. אוי... כמה פחדתי כאשר ישבתי על כיסא במספרה הסמוכה ברחוב מלאכי וצפניה, בצפון ירושלים.

ידוע לי שכל הדודות של אמא, האחיות והאח של סבא שלמה, לא ישבו שבעה יחד בבית של האחיות רחל שומכר בשכונת "המקשר" בירושלים, שם התגוררה דינה אימם, סבתא רבתא שלי. לדינה לא סיפרו דבר, אלא כל אחד ישב בביתו.

מאמא שלך רוצה שוב לראותך דינה שטמפר

האחיות של סבא שלמה: חנה פרל הבכורה,
רבקה סגל שהתגוררה פרק זמן באוסטרליה,
אמו של דוד; אסתר שטרן; רחל שומכר, יהודית
אידלמן (לימים אצילי), הסבתא של אביב
אצילי זכרונו לברכה נהרג על הגנת קיבוץ ניר
עוז בשבת הארורה אוקטובר 2023. יוסי אביו,

בן הדוד של אמי פנינה, היה מראשוני הקיבוץ. מאיר שטמפר היה האח הצעיר של שלמה.
כאמור, סבתא רבתא שלי דינה לא ידעה דבר על מותו של שלמה, היו נוהגים להקריא לה
מעט לעת (היא לא קראה ולא כתבה) מכתבים פיקטיביים מדומים, או דרישות שלום
פיקטיביות משלמה באוסטרליה, לאחר מותו.

אני זוכר את שם משפחת פלדמן באוסטרליה עוד מילדותי, בתקופת הצנע עם קום המדינה,
כאשר קיבלנו בירושלים חבילות מזון ששלחו קרובינו ממרחקים. ועדיין עומד בפי טעמו של
החלב המשומר - המתוק שהיה בפחיות סגורות ועגולות - ואני זוכר שגם אבא יעקב אהב
מאוד להוסיף ממנו לשתייה חמה.

כילד שמחתי לצרף בולים מאוסטרליה אל אלבום הבולים.

בבית היו מספרים תמיד בהערכה רבה על החיילים האוסטרלים ששירתו בארץ גם במלחמת
העולם הראשונה, ועל יחסם הנאות של אותם חיילים אל תושבי הארץ. לפעמים היה בחבילות
גם מלבוש חם כמו אפודה...

בראשית שנות ה-50 זכור לי שאמא קיבלה ירושה קטנה, נשארה מסבי שלמה שחי בדוחק
באוסטרליה. הוריי קנו בסכום זה ריהוט חדש לסלון בביתנו בקטמון הישנה, ברחוב
ביל"ו מספר 8. אותו ריהוט נשאר אצלם עוד שנים רבות לאחר מכן.

המשפחה מתרחבת - שרה פלדמן, נכדת דן וביילה - לשרה הורנשטיין

תמונת נישואי שרה פלדמן עם דוד הורנשטיין בשנת 1926

התמונה מוכרת לי כאחת מבין התמונות בביתנו באלבום של פנינה ויעקב כרמון.
תמונות רבות באלבומים ששלח אליי ג'ון - ובהם הרבה מארץ ישראל - כוללות תמונות של
ברוך וגולדה הורנשטיין, ושל ציפורה ובן (הנקרא בר כוכבא) הורנשטיין.
ברוך הורנשטיין (1857 אוקראינה - 1959 צפת)
ברוך הובא לקבורה בצפת.
גולדה נפטרה בשנת 1950.

משפחתו של ג'ון

סבא רבא

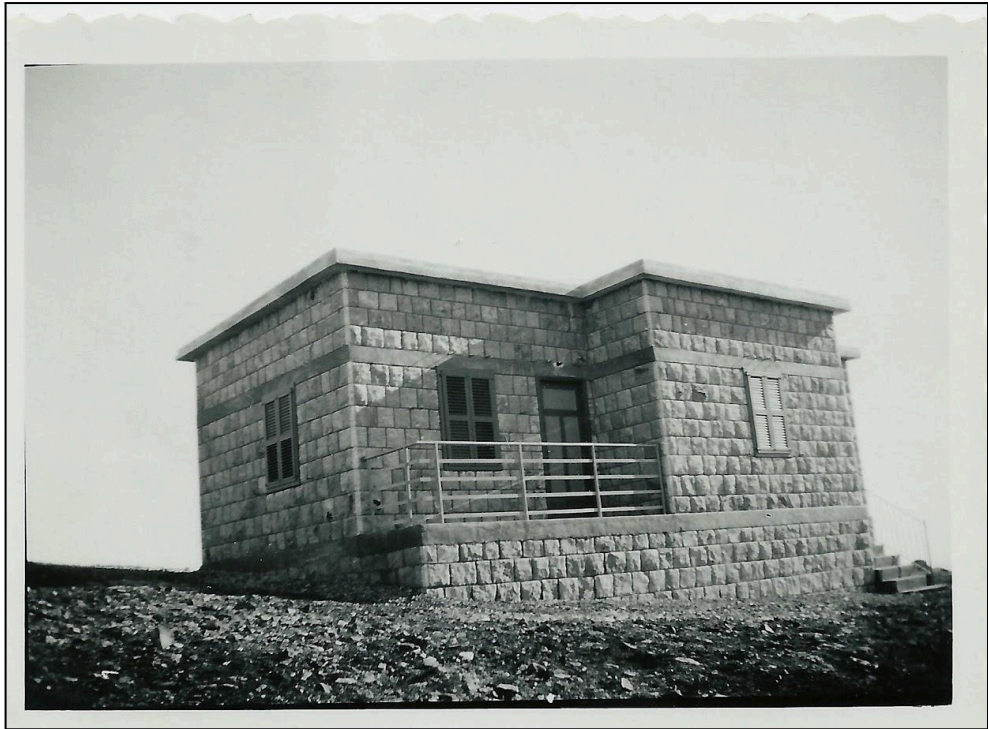
ברוך קיבל חינוך מסורתי. הוסמך לרפואה בוינה. עבד בבית החולים האנגלי ובהדסה בצפת, עבד גם במושבה משמר הירדן ואף בכפר פקיעין. בתקופת מלחמת העולם הראשונה עסק בטיפול בחולים רבים שחלו במחלות שפרצו כמו טיפוס הבהרות וטיפוס המעיים. ברוך השתתף בשנות העשרים גם בוועד היוזם למען פיתוח העיר צפת וביסוסה שבו השתתף גם הסבא של בנימין נתניהו. ברוך היה מהמארגנים היוזמים של רכישת השטח של הר כנען מחברת פיק"א. היה מחלוצי המתיישבים על הר כנען, וממונה על הביטחון מטעם ארגון ההגנה וגם נוטר מטעם ממשלת המנדט.

ברוך הורנשטין על הר כנען

גולדה וצפורה

הבית של גולדה וברוך הורנשטין

צפורה הורנשטין

צפורה נפטרה בשנת 1959 חודשים ספורים לאחר מות האב ברוך.

צפורה הייתה בוגרת המחזור הראשון של בית הספר לאחיות של הדסה בירושלים.

צפורה הראשונה מימין, הנרייטה סאלד במרכז התמונה

לפינו חוט מקשר נוסף למשפחתנו:

אסתר בקר (לימים קוזלובסקי), אחות הסבתא של רעייתי בתיה, אף היא למדה באותו מחזור. אסתר עקב נישואיה עם מאיר קוזלובסקי לא סיימה את לימודיה, אבל עבדה כל ימי חייה כאחות.

צפורה הורנשטין עבדה שנים רבות כאחות מוערכת ביותר ממלאת תפקידים מרכזיים בארץ. תעיד על כך גם מודעת תודה שפרסם אחיה בן בעיתון "הארץ" ביולי של אותה שנה - ובה הוא מודה להנהלת בית החולים העירוני, לחבר רופאים, לאחיות, לראשי עיריות, למוסדות רפואיים ועירוניים, לשירותי הבריאות והנהלת בתי החולים, לארגוני האחיות ברחבי הארץ, לוועדי וידידים מוקירי זכר אחותו על התנחומים באבל.

ג'ון הוסיף כי צפורה ידעה לדבר ארבע שפות וכנראה התלוותה אל הנרייטה סאלד.

בן ואשתו

בן (בר - כוכבא) הורנשטיין

בן נולד בצפת בשנת 1908. בן למד בבית ספר אליאנס ואחר כך בגימנסיה העברית בירושלים ובבית הספר הגבוה לכלכלה, אוניברסיטת מלבורן.

היה חבר בפדרציה הציונית, במועצת הקרן הקיימת, וממייסדי המועדון העברי הראשון בשם "עבריה" במלבורן, אוסטרליה.

היה מנהל חברות, עיתונאי וסופר של עיתון "דואר היום" בארץ ישראל.

ערך מדור בעיתון במלבורן.

בשנת 1932 חזר לארץ ישראל.

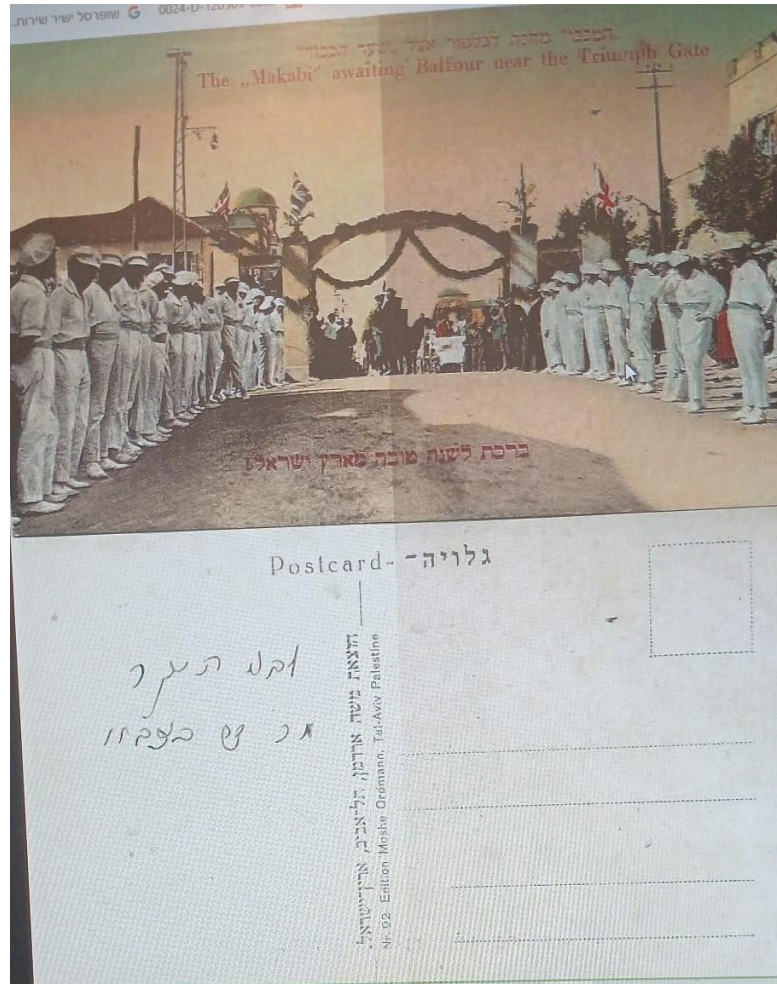
פעיל בארגון "ההגנה"; במטה הג"א ;.ממייסדי וראשי "משמר העם" ירושלים ונוטר.

בן גם מהפקידים הראשיים של "הכשרת היישוב בארץ ישראל" (המוסד שרכש קרקעות

עבור הקרן הקיימת),

לימים, פקיד בכיר במשרד העבודה.

הקשרים של משפחת הורנשטין מארץ ישראל עם בני המשפחה באוסטרליה
באלבום של משפחת הורנשטין יש צילומי גלויות רבות מאוד מארץ ישראל - בעיקר מצפת ונופיה, וגלויות של ברכה לשנה טובה למשפחה באוסטרליה.

1925 "המכבי מחכה לבלפור"

הברכות אף עדות על הקשרים ההדוקים בין הענף של בני המשפחה בארץ לענף באוסטרליה.

קשרים אלה מתבטאים בתמונות הרבות מהבית בהר כנען, ובתמונות של ברוך האוחז גם את הנשק בידיו.

האלבום כולל גם כתבה בעברית על ברוך הורנשטין שפורסמה בעיתון "ידיעות אחרונות".

ענף ג'ון דור חמישי מדין בן אברהם

דין הראשון (המאה ה-18)

גבריאל (עלה לארץ ישראל בשנת 1809)

אברהם (עלה לארץ 1842 או 1845)

עם דין ובתיה (אחים)

דין בן אברהם

אלטע מיכלע רוז פלדמן בת דין וביילא. אחיה דוד בן ביילא ויעקב ראובן

שרה פלדמן הורנשטין בת אלטע מיכלע

גבריאל הורנשטין

ג'ון הורנשטין

גבריאֵל עם התאומים הצאצאים

ענף מיכה דור חמישי מבתיה בת אברהם

דן הראשון (המאה ה-18)

גבריאֵל (עלה לארץ ישראל בשנת 1809)

אברהם עלה לארץ ישראל (בשנת 1842 או 1845 עם דן ובתיה (אחים)

בתיה הבאבע באשע

מרים סג"ל בת בתיה ואריה לייב מדרעטשין

חיה שטמפר אשת שלמה שטמפר

פנינה כרמון

מיכה

בני משפחת פלדמן בעת ביקור בארץ עם פנינה

הביבליוגרפיה העיקרית

**הספרים באתר המשפחתי "כרמוניה" (כל הספרים סרוקים; ניתן לאתר בגוגל):

הספר "בני משפחות גבריאולוביץ-ירוזלימסקי -לוי" - בספר על משפחות בתיה ודן.

הספר "פנינה כרמון לבית שטמפר ומשפחתה מצד אביה".

מתוך ספרו של פרופ' אליאב שוחטמן על משפחות דן ובתיה.

הספר "מסע שורשים" - שכתבה מאירה אליעז - על משפחות דן ובתיה.

הספר "שורשים בארץ ישראל" - שכתבה שושנה צוריאל - על משפחת שטמפר.

מקורות נוספים:

מפקדי מונטיפיורי (ניתן לראות בגוגל).

"חלקת מחוקק" - שכתב אשר לייב בריסק - מצבות רבות בהר הזיתים (ניתן לקרוא את כל

החוברות באתר "Hebrew Books").

"ספר הנפוס" - רשימת יהודים אשכנזים בירושלים, משלהי המאה הי"ט עד שנת 1917. בארכיון המדינה.

עיתונות יהודית היסטורית - עיתונים בעברית ובשפות נוספות (ניתן לקרוא על צג המחשב).

דוד תדהר, "אנציקלופדיה לבוני היישוב וחלוציו" (ניתן לקרוא על הצג על פי שם הנמען).

בחיבור היתכנות לטעויות - על כל טעות - קבלו התנצלות מראש. אפשר תמיד לפנות בכל

הערה, שאלה ומידע במייל אל: m0502111172@gmail.com